

4. Ефимов А., Аль-Ананзих. Физическое состояние детей младшего школьного возраста с нарушениями осанки. В: Олимп. спорт і спорт для всіх: проблеми здоров'я, рекреації, спортивної медицини і реабілітації: матер. 4-го Міжнар. наук. конгр. Київ: Олімпійська літ.; 2000, 369
5. Забалуева Т.В. Педагогические аспекты формирования возрастной осанки человека. Ученые записки ун-та им. П. Г. Лесгафта. 2009; (5), 27-31.
6. Кашуба В., Гончарова Н., Ткачева А. Диагностика осанки человека: история и современное состояние. Молодіжний науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-та ім. Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт. 2016. (21), 9-15.
7. Курса М. Фізична реабілітація дітей віком 11-12 років зі сколіозом II ступеня. Спортивна наука України. 2014. № 2(60). 10-14.
8. Паенок А.В., Козар-Гуріна О.М. Вертебробазиллярна недостатність мозкового кровообігу і її зв'язок із патологічними змінами у шийному відділі хребта. Буковинський медичний вісник. 2012. Том 16. № 3 (63). ч. 1. 67-70.
9. Пешкова О.В. Комплексна фізична реабілітація при сколіотичній поставі. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2009. №2. 84-88.
10. Ставіцька О.М. Засоби фізичної реабілітації при сколіозі у дітей. Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини. 2017. № 1. 73-78.
11. Штрах К. В., Цюра О. М., Рак Л. І., Шевченко Н. С. Особливості вегетативного забезпечення та порушення толерантності до фізичних навантажень у дітей при ендокринній та серцево-судинній патології. Вісник Вінницького національного медичного університету, 2020, Т. 24, №4. 635-637
12. <https://universum.clinic.ua/blog/zdorovya-spini-zdorovya-vsiei-nervovoi-sistemi>

References

1. Bubela O.Y. 700 exercises for the formation of correct posture: teaching method. manual. L.: Ukrainian technologies, 2002. 164.
2. Voychyshyn L. Correction and prevention of postural disorders in adolescents by means of physical rehabilitation. Young sports science of Ukraine: coll. Science. etc. in the field of physical. culture and sports. L., 2009. Vip. 13, v. 3. 35-39.
3. Grade N.B. Correction of adolescent posture by means of physical rehabilitation. Slobozhansky scientific and sports bulletin. 2011. № 4. 119-123.
4. Efimov A., Al-Ananzih. Physical condition of children of primary school age with posture disorders. In: Olympic sports and sports for all: health problems, recreation, sports medicine and rehabilitation: Mater. 4th International. Science. Congr. Kyiv: Olympic Lit.; 2000, 369
5. Zabalueva TV. Pedagogical aspects of the formation of human age. Scientific notes of the University. P. G. Lesgaft. 2009; (5), 27-31.
6. Kashuba V., Goncharova N., Tkacheva A. Diagnosis of human posture: history and current state. Youth Scientific Bulletin of Eastern Europe. nat. University named after Lesya Ukrainka. Physical education and sports. 2016 (21), 9-15.
7. Course M. Physical rehabilitation of children aged 11-12 years with scoliosis II degree. Sports science of Ukraine. 2014. № 2 (60). 10-14.
9. Paenok AV, Kozar-Gurina OM. Vertebrobasilar cerebral insufficiency and its association with pathological changes in the cervical spine. Bukovynian Medical Bulletin. 2012. Volume 16. № 3 (63). Part 1. 67-70.
10. Peshkova OV. Comprehensive physical rehabilitation for scoliotic posture. Slobozhansky scientific and sports bulletin. 2009. №2. 84-88.
11. Stavitska OM. Means of physical rehabilitation for scoliosis in children. Rehabilitation and physical culture and recreational aspects of human development. 2017. № 1. 73-78.
11. Shtrakh KV, Tsyura OM, Rak LI, Shevchenko NS Features of vegetative provision and violation of tolerance to physical activity in children with endocrine and cardiovascular pathology. Bulletin of Vinnytsia National Medical University, 2020, Vol. 24, №4. 635-637
12. <https://universum.clinic.ua/blog/zdorovya-spini-zdorovya-vsiei-nervovoi-sistemi/>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.6(151).37

УДК 378.018.43 : 004] : 796

Шульга М.

*доцент кафедри спортивних дисциплін і туризму
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Переяслав, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

В статті розглядаються актуальні форми дистанційного навчання, що обумовлено соціальною потребою у світі нових напрямків отримання освіти і яке надає різні можливості всім людям незалежно від соціального положення реалізувати права людини на освіту і отримання інформації. Зі зростанням використання інформаційних технологій і комунікацій, онлайн-навчання і викладання набувають більшого значення, ніж модне слово у науковому світі, в більшості установ багато освітніх модулів давно підтримують онлайн-версію, а з погіршенням епідеміологічної ситуації в Україні, спричиненої поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), було запроваджено дистанційне навчання в закладах вищої освіти, фахової передвищої і професійної освіти. Проте, з погляду життєвого циклу дистанційне навчання у сфері фізичної культури і спорту, як і раніше залишається у своїй початковій фазі.

Ключові слова: *дистанційна освіта, високошвидкісна мережа Інтернет, новітні досягнення інформаційних і*

телекомунікаційних технологій.

Schulga Nikolay. Distance learning as a modern direction of education in the field of physical culture and sports. The article considers modern forms of distance learning, which is due to the social need in the world and which provides various opportunities for all people regardless of social status to exercise human rights to education and information. With the growth of information technology and communication, online learning and teaching are becoming more important than the buzzword in the scientific world, in most institutions many educational modules have long supported the online version, and with the deteriorating epidemiological situation in Ukraine caused by the spread of coronavirus (COVID) -19, distance learning was introduced in institutions of higher education, professional higher and professional education. However, in terms of life cycle, distance learning in the field of physical culture and sports still remains in its initial phase. The perspective opportunities of the distance education development for the specified specialties are singled out, considering the characteristics of the target audience, in particular, the growth of the number of working masters and graduate students who receive additional higher education, future specialists from the metropolitan regions. The necessity of considering the features of the region and the mentality of the population during the transition to the distance education is emphasized.

Keywords: distance education, high-speed Internet, latest achievements of information and telecommunication technologies.

Постановка проблеми. Дистанційна форма навчання у сфері фізичної культури і спорту надає сьогодні великі можливості для створення систем масового навчання, загального обміну інформацією, незалежно від тимчасових і просторових поясів. Крім того, система дистанційної освіти надає рівні можливості в отриманні освіти незалежно від місця мешкання, стану здоров'я, елітарності і матеріальної забезпеченості людини в будь-яких регіонах країни і закордоном реалізувати права людини на освіту і отримання інформації [4]. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства і забезпечити реалізацію конституційного права на освіту кожного громадянина країни. Виходячи з вищезгаданих чинників можна укласти, що дистанційне навчання – найбільш ефективна система підготовки фахівців високого кваліфікаційного рівня [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробкою використання змішаного навчання в системі вищої освіти займалися В. М. Кухаренка, Н. В. Рашевської, Л. Ю. Шапрана, І. П. Воротникової, М. Ю. Кадемія, О. О. Рафальської, В. І. Бацуровської та ін., які наводять різноманітні підходи до тлумачення поняття «змішане навчання» та дають власне визначення, розглядають його позитивні та негативні характеристики, визначають його особливості. Аналіз літературних джерел свідчить про низький рівень досліджень застосування змішаної форми навчання у вищих навчальних закладах фізкультурного профілю.

Використання дистанційного навчання у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту науковцями [] окреслено окремі технології (кейс, ТВ, мережеві), методи (асинхронний і синхронний), засоби (технічні і програмні) дистанційного навчання; переваги та недоліки дистанційного навчання, репрезентовано досвід університету щодо стажування викладачів з курсу "Технології дистанційного навчання онлайн навчання" тощо. Частково репрезентовано особливості змішаної форми дистанційного навчання для студентів спеціальності "Фізичне виховання і спорт" [10].

Необхідно визнати, що розробка і впровадження дистанційної освіти ускладнюються деякими істотними проблемами. До таких можна віднести, перш за все, недосконалість нормативно-правової бази по організації і функціонуванню системи дистанційної освіти. Наступні – причини технічного і технологічного характеру, наприклад, відсутність підключення до високошвидкісної мережі Інтернет або низька швидкість доступу до неї, що ускладнює реалізацію відеоконференцій і навіть завантаження учбового матеріалу. До технологічних проблем відносяться неопрацьованість механізму складання дидактичних матеріалів і відсутність чітких критеріїв контролю і оцінки якості знань, що одержують ті, хто навчається дистанційно. Можна відзначити і необхідність наявності цілого ряду індивідуально-психологічних умов, наприклад, жорсткої самодисципліни. Відсутність очного спілкування між тим, хто навчається і викладачем, відсутність частой можливості висловити свої знання в усній формі, переважний вплив письмової основи навчання і недолік практичних знань, також є достатньо важливим бар'єром.

І проте, дистанційне навчання вже давно стало реальністю і є перспективним напрямом в організації високорозвинутої, добре організованої і загальнодоступної системи, що реалізує величезну кількість освітніх програм різного рівня практично у всіх сферах знань [3].

Мета дослідження даного етапу – отримати інформацію про відношення студентів до дистанційного навчання, виявити можливості його реалізації.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, метод анкетування.

Результати дослідження Заклади вищої освіти ґрунтують можливості дистанційної освіти (навчання) переважно на одній з таких платформ як MOODLE та/ або E-LEARNING. У закладах вищої освіти (ЗВО), які здійснюють підготовку майбутніх фахівців педагогічного профілю, платформа MOODLE (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) проходила апробування й набула більшого розповсюдження, оскільки є безкоштовною. Тому для відповідних педагогічних напрямів підготовки можливості саме цієї платформи покликані забезпечити так званий "універсальний дизайн у сфері освіти – дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну" [6]

Дистанційна технологія навчання (освітнього процесу) на сучасному етапі – сукупність методів і засобів навчання і адміністрування учбових процедур, що забезпечують проведення дистанційного учбового процесу на основі

використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій.

При здійсненні дистанційного навчання, інформаційні технології повинні забезпечувати:

- доставку основного об'єму матеріалу, що вивчається;
- інтерактивна взаємодія між тими, хто навчається і викладачів в процесі навчання;
- надання студентам можливості самостійної роботи по засвоєнню вивченого матеріалу;
- оцінку їх знань і навиків, що були отримані студентами в процесі навчання [5].

Для досягнення цієї мети можливо застосовувати наступні інформаційні технології:

- пересилка матеріалів, що вивчаються, по комп'ютерним телекомунікаціях;
- дискусії і семінари, що проводяться через комп'ютерні телекомунікації;
- онлайн-трансляція учбових програм;
- електронна пошта;
- відео- і телеконференції;
- відеотрансляція із зворотнім зв'язком;
- електронні (комп'ютерні) освітні ресурси [6].

Сьогодні елементи дистанційного навчання успішно доповнюють традиційні аудиторні заняття. І якщо структура традиційної освіти включає навчальний заклад, викладача, студента, матеріал, то до структури сучасної дистанційної освіти, крім вищезазначених компонентів, додаються система управління навчанням (система управління освітнім середовищем і контентом) і фахівець, який обслуговує цю систему.

Розробники дистанційної освіти (ДО) вважають, що в ДО найбільш яскраво виявляються риси особово-орієнтованого засобу навчання, тому конкретизують індивідуалізацію освітньої поведінки таким чином:

Гнучкість – той, хто навчається дистанційно, має змогу планувати час, місце і тривалість занять.

Модульність – матеріали для вивчення пропонуються у вигляді модулів, що дозволяє тому, хто навчається генерувати траєкторію свого навчання відповідно до своїх запитів і потенційних можливостей.

Доступність – незалежність від географічного і тимчасового положення того, хто навчається і освітньої установи, дозволяє не обмежувати в освітніх потребах населення країни.

Рентабельність – економічна ефективність виявляється за рахунок зменшення витрат на утримання площ освітніх установ, економії ресурсів.

Мобільність – ефективна реалізація зворотного зв'язку між викладачем і тим, хто навчається є однією з основних вимог і підстав успішності процесу ДО.

Охоплення – одночасне звернення до багатьох джерел учбової інформації великої кількості тих, хто навчається (електронним бібліотекам, банкам даних, базам знань і ін.).

Технологічність – використання в освітньому процесі новітніх досягнень інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Соціальна рівноправність – рівні можливості отримання освіти незалежно від місця мешкання, стану здоров'я, елітарності і матеріальної забезпеченості того, хто навчається.

Інтернаціональність – експорт і імпорт світових досягнень на ринку освітніх послуг [1].

Під час нашого дослідження було проведено анкетування студентів денної і заочної форм навчання кафедри водних видів спорту ПДАФКіС. Виявлення інтересу і готовності студентів до дистанційного навчання дозволить виявити необхідність розробки подібної системи за напрямом спеціальності «Спортивно-туристська діяльність (спортивний і рекреаційний туризм)».

Під час вивчення актуальності впровадження дистанційного навчання, на кафедрі водних видів спорту ПДАФКіС було опитано 71 % студентів кафедри (71 студент з 100). В результаті були отримані наступні дані.

В першу чергу, нас цікавила готовність студентів до використання нових комп'ютерних технологій в освітньому процесі. Одним з показників даного питання є рівень володіння комп'ютером. Респондентам пропонувалося оцінити себе за 10-бальною системою.

Розподіл відповідей відображено на рис. 1.

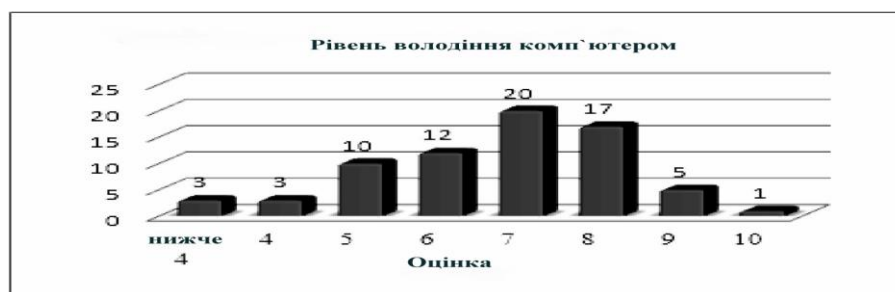


Рис.1 – Рівень володіння комп'ютером

Як ми бачимо з рис. 1, велика кількість студентів – 78 % оцінюють свій рівень володіння комп'ютером вище середнього, 14 % оцінили рівно на 5, тільки 8 % опитаних вважають, що він нижче середнього (4 і нижче).

Наступним чинником, що нами вивчався, була наявність вільного доступу у студентів до високошвидкісної мережі Інтернет, що є необхідною умовою при дистанційному навчанні. Розподіл відповідей опитаних відображено на рис.2.

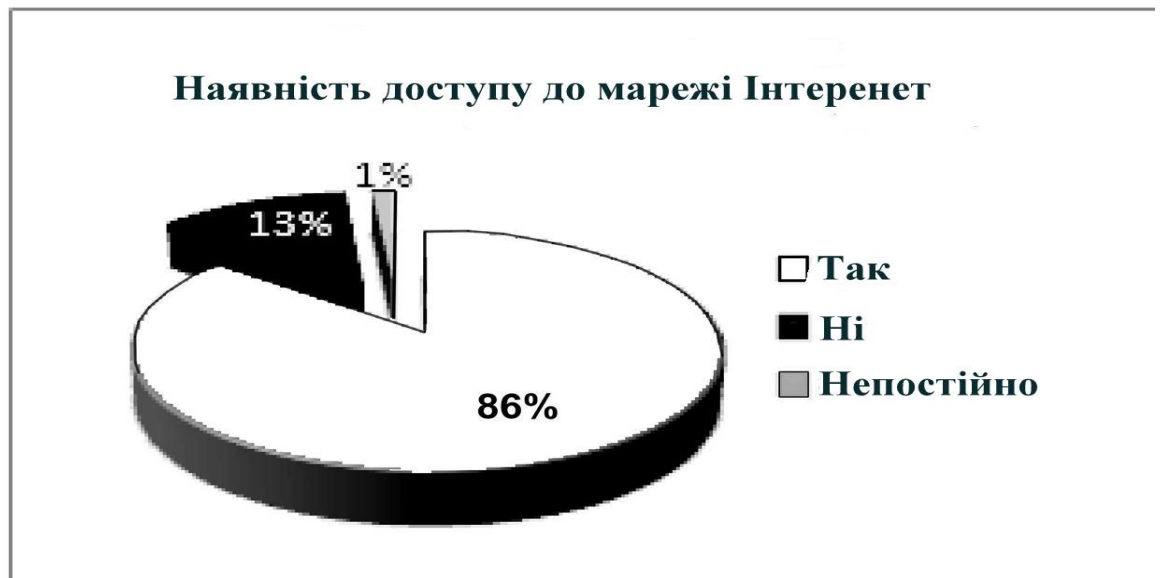


Рис. 2 – Наявність доступу до високошвидкісної мережі Інтернет

Наявність доступу до високошвидкісної мережі Інтернет відзначили 86 % опитаних, 13 % не мають такої нагоди і 1 % мають непостійний доступ до високошвидкісної мережі Інтернет. Таким чином, переважна більшість студентів має нагоду брати участь в дистанційному навчанні.

Наступним питанням, що нами вивчалось – ступінь обізнаності студентів про дистанційну форму навчання. Результати відображено на рис. 3.

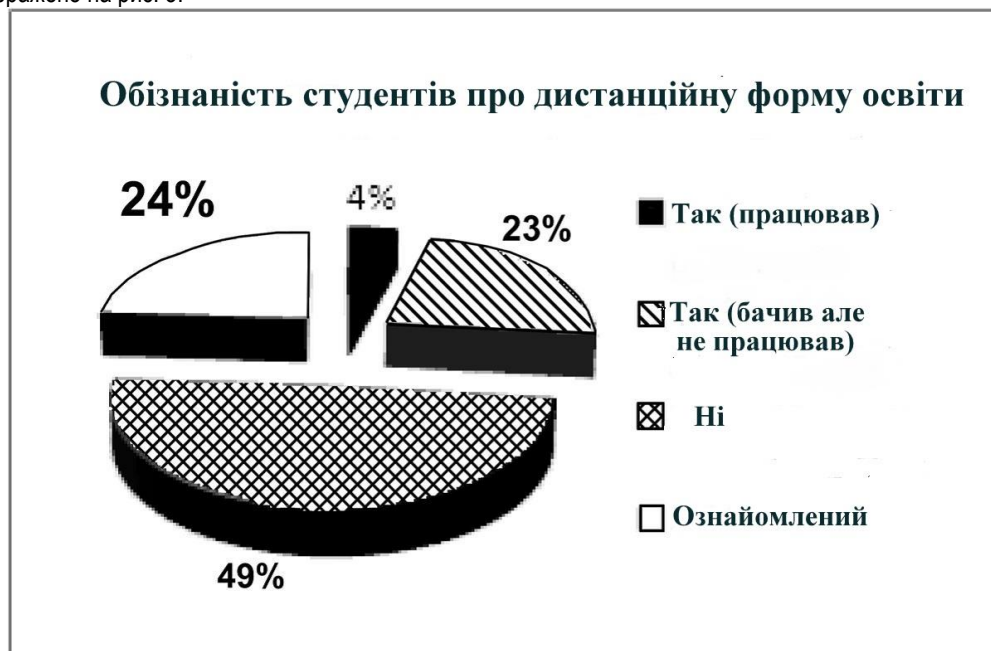


Рис. 3 – Обізнаність студентів про дистанційну форму освіти

З рис. 3 виходить, що 27 % респондентів в різному ступені мають досвід при роботі з дистанційною формою отримання освіти, але слід зазначити, що практично половина студентів раніше не цікавилися даною можливістю, а 24 % опитаних і зовсім не чули про дану форму навчання.

Бажання студентів використовувати елементи дистанційної форми освіти під час навчання на кафедрі в академії вивчалось в декількох напрямках: зручність використання лекцій за допомогою високошвидкісної мережі Інтернет, зручність отримання учбових завдань через мережу Інтернет, зручність здачі тестів за допомогою мережі. Розподіл відповідей респондентів відображено на рис. 4.

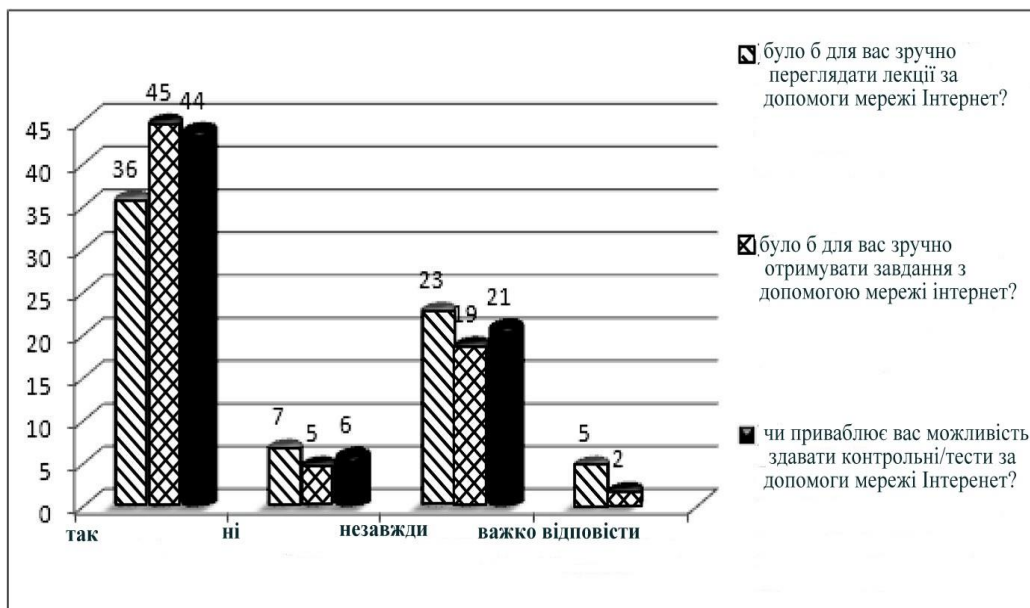


Рис. 4 – Оцінка зручності використання елементів дистанційного навчання

В цілому студенти позитивно ставляться до можливостей, які надає дистанційна освіта: 51 % респондентів відзначають зручність перегляду лекцій в мережі Інтернет, 62–63 % – відзначили зручність одержувати учбові завдання і привабливість здачі контрольних робіт і тестів за допомогою всесвітньої мережі Інтернет. В середньому 30 % опитаних, вважають дану можливість не завжди зручною, а близько 8,5 % студентів і зовсім не приваблює даний засіб роботи, 14 % відзначили – важко відповісти.

Не останню роль може грати безпосередньо виказаний студентами інтерес до подібного виду освітніх послуг. Думка респондентів відображена на рис. 5.

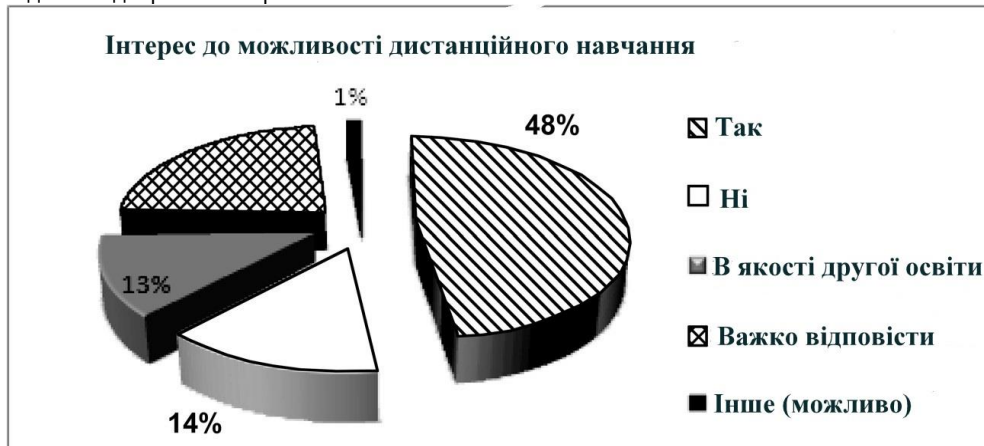


Рис. 5 – Інтерес до можливості дистанційного навчання

З рис. 5 бачимо, що 48 % опитаних відзначили свій інтерес до даного виду навчання, з них близько 13 % бачать його, як другу (додаткову) освіту, 14 % респондентів не зацікавлені у даній формі навчання, а 24 % відзначили – важко відповісти. Таким чином, більшість студентів зацікавлена у впровадженні подібної технології.

Також в результаті дослідження була отримана думка студентів про позитивність і недоліки дистанційного навчання. Серед головних плюсів було відзначено економію часу і зручність (34 і 31 % відповідно), також відзначили можливість паралельно працювати і простоту навчання. Головним недоліком, на думку студентів, є самостійність вивчення матеріалів, тобто відсутність контакту з викладачем – так відповіли 18 %, на другому місці стоїть залежність від Інтернету і низький рівень освіти (по 9 %), а далі по 6 % – відсутність практики і отримання стислого матеріалу. Деякими респондентами наголошувалася і втрата авторитету викладача при такій формі навчання, а 22 % студентів не бачать недоліків в отриманні освіти дистанційно.

Висновки. Більшість студентів не стикається з труднощами при роботі з інформаційними і комунікаційними технологіями, а також має доступ до високошвидкісної мережі Інтернет, це дає широкі можливості для здійснення навчання дистанційно.

Також варто відзначити привабливість для студентів різних видів робіт, які може запропонувати дистанційна форма навчання, серед яких ми відзначали перегляд лекцій, отримання завдань і здачу контрольних робіт і тестів за допомогою мережі Інтернет.

Значна частина студентів виявляє цікавість до даного виду навчання, що є вагомим аргументом на користь впровадження дистанційного навчання, елементи якого можуть успішно доповнити традиційні аудиторні заняття, підвищити якість освіти на основі інформаційних технологій і створити умови для прискорення процесів впровадження передових досягнень.

Література

- 1.Борейко Н. Ю., Азаренкова Л. Л. (2017). Використання змішаної форми дистанційного навчання на спеціальності "Фізична культура і спорт". Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту. № 1, с. 16-19.
- 2.Гейтенко В.В., Сорокін Ю.С. (2020). Організаційно-педагогічні умови дистанційних технологій навчання зі студентами спеціальності «Фізична культура і спорт» // Теорія і методика професійної освіти, Випуск 29. Т. 1., С.93-97. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/29-1.18>
- 3.Грибан Г.П. (2019). Управління фізкультурно-оздоровчою діяльністю студентів в умовах трансформації України в європейський освітній простір /Г.П. Грибан //Фізична культура, спорт та здоров'я нації. No 8. С.336-341.
- 4.Носко М.О., Гаркуша С.В., Воєділова О.М. (2014). Здоров'язбережувальні технології у фізичному вихованні: монографія. К.: СПД Чалчинська Н.В
- 5.Стрельников В.Ю. (2013). Сучасні технології навчання у вищій школі / В.Ю. Стрельников, І.Г. Брітченко // Полтава : ПУЕТ, 309 с.
- 6.Тимошенко О.В. (2016). Як модернізувати національну систему фізичного виховання? / О.В. Тимошенко, Ж.Г. Дьоміна // Сучасний освітній вимір. Освіта. No 15(5710). С. 6.
- 7.Тимошенко О.В. (2014). Особливості організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України / О.В. Тимошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. No 118(2). С. 237-242.
- 8.ШандригосьГ.А., Шандригось В. І., Ладика П. І. (2015). Дистанційне навчання в системі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 5К(61), с. 270-273
- 9.Bulatova M, Kucheriavyi O, Yarmoliuk O. (2020). E-learning in Olympic education system. Science in Olympic Sport. 1:4-21. DOI:10.32652/olympic2020.1_1
10. Terentieva, N. O. (2019). FEATURES OF DISTANCE EDUCATION FOR MASTERS OF PHYSICAL CULTURE FACULTIES. *Information Technologies and Learning Tools*, 69(1), 139–148. <https://doi.org/10.33407/itlt.v69i1.2492>
11. Shuba L.(2017). Modernization of physical education of student youth /L. Shuba, V. Shuba // Physical education of students. No 21(6). P. 310-316.

References

- 1.Boreiko N. Yu., Azarenkova L. L. (2017). Vykorystannia zmishanoi formy dystantsiinoho navchannia na spetsialnosti "Fizychna kultura i sport". Naukovo-metodychni osnovy vykorystannia informatsiinykh tekhnologii v haluzi fizychnoi kultury ta sportu. № 1, s. 16-19.
- 2.Heitenko V.V., Sorokin Yu.S. (2020). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy dystantsiinykh tekhnologii navchannia zi studentamy spetsialnosti «Fizychna kultura i sport» // Teoriia i metodyka profesiinoi osvity, Vypusk 29. T. 1., S.93-97. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/29-1.18>
- 3.Hryban H.P. (2019). Upravlinnia fizkulturno-ozdorovchoiu diialnistiu studentiv v umovakh transformatsii Ukrainy v yevropeyskyi osvittiiy prostir /H.P. Hryban //Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii. No 8. S.336-341.
- 4.Nosko M.O., Harkusha S.V., Voiedilova O.M. (2014). Zdorov'iazberezhuvalni tekhnologii u fizychnomu vykhovanni: monohrafiia. K.: SPD Chalchynska N.V
- 5.Strelnikov V.Iu. (2013). Suchasni tekhnologii navchannia u vyshchii shkoli / V.Iu. Strelnikov, I.H. Britchenko // Poltava : PUET, 309 s.
- 6.Tymoshenko O.V. (2016). Yak modernizuvaty natsionalnu systemu fizychnoho vykhovannia? / O.V. Tymoshenko, Zh.H Domina // Suchasnyi osvittiiy vymir. Osvita. No 15(5710). S. 6.
- 7.Tymoshenko O.V. (2014). Osoblyvosti orhanizatsii dystantsiinoi formy navchannia maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu u vyshchikh navchalnykh zakladakh Ukrainy / O.V. Tymoshenko // Visnyk Chernihivskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu. Seriiia : Pedahohichni nauky. Fizychno vykhovannia ta sport. No 118(2). S. 237-242.
- 8.ShandryhosH.A., Shandryhos V. І., Ladyka P. І. (2015). Dystantsiine navchannia v systemi pidhotovky fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Vypusk 5K(61), s. 270-273
- 9.Bulatova M, Kucheriavyi O, Yarmoliuk O. (2020). E-learning in Olympic education system. Science in Olympic Sport. 1:4-21. DOI:10.32652/olympic2020.1_1
10. Terentieva, N. O. (2019). FEATURES OF DISTANCE EDUCATION FOR MASTERS OF PHYSICAL CULTURE FACULTIES. *Information Technologies and Learning Tools*, 69(1), 139–148. <https://doi.org/10.33407/itlt.v69i1.2492>
11. Shuba L.(2017). Modernization of physical education of student youth /L. Shuba, V. Shuba // Physical education of students. No 21(6). R. 310-316.